

Vergaderjaar 2023–2024

27 020

Aanpak onderwijsachterstanden

Nr. 119

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 oktober 2023

Niet alle peuters groeien op in een taal- en spelrijke omgeving en worden thuis voorgelezen, terwijl dit veel invloed heeft op hun ontwikkeling. Voor deze peuters biedt voorschoolse educatie meer kans op een goede start in het basisonderwijs. Uit onderzoek blijkt dat voorschoolse educatie (hierna: *ve*) werkt, mits de kwaliteit goed is.¹ Hoewel de kwaliteit van *ve* in Nederland over het algemeen goed is, vind ik het belangrijk dat we ons blijven inzetten voor het verbeteren en verder versterken van de kwaliteit van *ve*. Dit is in lijn met de oproep van de Onderwijsraad in het briefadvies dd. 21 september 2023 aan uw Kamer om de voor- en vroegschoolse educatie blijvend te garanderen en te versterken.²

Er zijn op verschillende punten concrete aanleidingen en mogelijkheden om de kwaliteit van *ve* verder te versterken. Een belangrijk sturingsmiddel hierbij is het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie (hierna: *Besluit*), waarin de kwaliteitseisen voor *ve* zijn vastgelegd.³ Via deze brief informeer ik uw Kamer over het verkennen van mogelijke verbeteringen in het *Besluit*.

In deze brief komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Effecten personeelstekorten in de *ve* op de kwaliteit
 - 1.1 (Tijdelijk) formatief inzetbaar maken van beroepskrachten in opleiding
 - 1.2 Oproep aan het veld
2. Voorschoolse educatie in de gastouderopvang
3. Structureel toezicht op de educatieve kwaliteit
4. Evaluatie Lokale Educatieve Agenda (hierna: *LEA*)/*vve*

¹ Veen, Van Der Veen, Leseman (2022). Voor- en vroegschoolse educatie helpt, mits de kwaliteit goed is Samenvatting eindrapport pre-COOL onderzoek.

² Kamerstukken, vergaderjaar 2023–2024, 31 293, nr. 699

³ Het besluit bevat onder andere eisen over het programma voor voorschoolse educatie, de groepsgrootte, en het opleidingsniveau van de pedagogisch medewerkers.

5. Reactie op briefadvies Onderwijsraad

1. Effect personeelstekorten in de ve op kwaliteit

Personeelstekorten in de ve zetten de kwaliteit onder druk. Net als de reguliere kinderopvang kent ook de ve een personeelstekort. Juist omdat de continuïteit en de goede kwaliteit van de ve zo belangrijk is voor peuters die dit nodig hebben, heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de Kamerbrief over de aanpak van het personeelstekort in de kinderopvang van 5 september 2022 aangekondigd samen met OCW te zullen verkennen waar en in welke mate de tekorten in de voorschoolse educatie precies spelen en wat mogelijke oplossingsrichtingen zijn.⁴ In opdracht van mijn ministerie heeft onderzoeksbureau Berenschot in de periode april tot en met juni 2023 onderzoek gedaan naar de personeelstekorten in de ve en kansrijke oplossingsrichtingen. Dit onderzoek is als bijlage 1 bij deze brief gevoegd. In deze paragraaf zal ik ingaan op de uitkomsten en de aanbevelingen uit dit onderzoek.

Uit het onderzoeksrapport blijkt dat circa een derde van de kinderopvangorganisaties die de ve aanbieden, aangeeft een personeelstekort te hebben bij de uitvoering van de ve. Dit is een kleiner aandeel tekorten dan in de kinderdagopvang en buitenschoolse opvang. Werkgevers in West-Nederland⁵ hebben het meeste last van het personeelstekort in de ve. De verwachting is dat het tekort aan personeel in de ve de komende jaren zal groeien als gevolg van:

- Te weinig geschikte kandidaten;
- De huidige landelijke kwalificatie-eisen voor de ve;
- Aanvullende kwalificatie-eisen vanuit gemeenten;
- Uitstroom van personeel;
- Meer vraag naar de ve.

Als gevolg van de tekorten voelen sommige organisaties zich soms gedwongen om een groep (tijdelijk) te sluiten, hoewel dit onwenselijk is voor de continuïteit van de opvang. Om de kwaliteit in de ve te waarborgen, verder te versterken en het personeelstekort aan te pakken, zie ik de mogelijkheid om aan de slag te gaan met de volgende aanbevelingen uit het onderzoeksrapport.

1.1. (Tijdelijk) formatief inzetbaar maken van beroepskrachten in opleiding

Beroepskrachten in opleiding tot pedagogisch medewerker en niet volledig ve-gekwalficeerde pedagogisch medewerkers, zoals zij-instromers, mogen momenteel niet formatief ingezet worden op een ve-groep. Ik ga de optie verkennen om – naar analogie van regelgeving⁶ voor de reguliere kinderopvang – het mogelijk te maken om onder voorwaarden beroepskrachten in opleiding en niet volledig ve-gekwalficeerde pedagogisch medewerkers formatief in te zetten in de ve, te allen tijde naast een volledig ve-gekwalficeerde beroepskracht. Als uit de verkenning blijkt dat dit wenselijk is, dan zal ik dit uitwerken in een wijzigingsvoorstel voor het Besluit.

⁴ Kamerstukken II, vergaderjaar 2021–2022, 31 322 nr.463

⁵ Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland

⁶ Regeling Wet kinderopvang

1.2. Oproep aan het veld

Het personeelstekort in de gehele kinderopvang is al langere tijd bekend en er lopen verscheidene acties om het tekort terug te dringen.⁷ Het onderzoek van Berenschot wijst uit dat er ook een zorgwekkend personeelstekort is in de ve. Het is van belang om hier specifieke aandacht voor te hebben. Anders is het risico dat er juist geen plek meer is voor kinderen die baat hebben bij ve.⁸

Berenschot heeft in het onderzoek een aantal specifieke acties uitgelicht die het tekort aan ve-beroepskrachten zouden kunnen verminderen. Hierbij roep ik de kinderopvangorganisaties, opleiders, scholen, gemeenten en andere sociale partners dan ook op om hiermee aan de slag te gaan. Zo zijn er kansen in het aantrekken en binden van (toekomstige) studenten, bijvoorbeeld door het afstemmen van de onderwijsinhoud op de praktijk en het vergoeden van opleiding en scholing. Ook moedig ik gemeenten en kinderopvangorganisaties aan om interessante arbeidsvoorwaarden mogelijk te maken in de ve, bijvoorbeeld op het gebied van ontwikkelmogelijkheden, of door gunstige regelingen met betrekking tot woon-werkverkeer. De reisbereidheid speelt immers een grote rol in de krapte. Het wegnemen van drempels zal naar verwachting ervoor zorgen dat (toekomstige) medewerkers meer gestimuleerd worden om te werken in bepaalde regio's waar sprake is van een groter tekort.⁹

Een ander belangrijk aandachtspunt is dat veel gemeenten als extra eis stellen dat een pedagogisch medewerker een certificering moet hebben behaald voor een bepaald ve-programma, onder andere om de doorgaande lijn tussen voor- en vroegschoolse educatie te bewerkstelligen. Dit resulteert erin dat volledig gekwalificeerde pedagogisch medewerkers toch niet direct inzetbaar zijn in de ve. Ik roep gemeenten op om deze pedagogisch medewerkers wel inzetbaar te maken, en het mogelijk te maken dat deze pedagogisch medewerkers de certificering behalen terwijl zij al aan het werk zijn in de ve.

Tot slot zie ik een belangrijke rol voor kinderopvangorganisaties om aan de slag te gaan met het anders organiseren van werk. Hierbij kan gedacht worden aan het aantrekken van groepshulpen die niet-pedagogische taken uitvoeren. Pedagogisch medewerkers kunnen zich dan richten op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen, waardoor de kwaliteit van het aanbod verhoogt. Bovendien verlaagt dit de werkdruk van de pedagogisch medewerkers, en biedt het kansen voor mensen zonder de vereiste kwalificaties om als groepshulp ervaring op te doen in de kinderopvang en van daaruit door te groeien. De Minister van SZW werkt momenteel aan een subsidieregeling om de inzet van groepshulpen te stimuleren.

2. Voorschoolse educatie in de gastouderopvang

Gastouderopvang is kleinschalige kinderopvang in een huiselijke setting. Ouders en kinderen kiezen voor deze opvangvorm vanwege de kleinschaligheid en flexibiliteit (bijvoorbeeld voor ouders met onregelmatige werktijden). De kwaliteit in de gastouderopvang is vergelijkbaar met die in de andere opvangvormen, al zijn er relatief grote uitschieters naar boven én naar beneden. De Minister van SZW heeft verschillende maatregelen aangekondigd om deze variatie te verkleinen. Deze maatregelen hebben

⁷ Brief voortgang aanpak personeelstekort april 2023

⁸ SCP en CPB (2023). Maatschappelijke effecten van de voorgenomen herziening van het financieringsstelsel voor kinderopvang

⁹ ESB (2023). Aanpak arbeidskrapte kinderopvang cruciaal in strijd tegen bredere krapte.

betrekking op het verbeteren van de begeleiding van de gastouder door het gastouderbureau, het verhogen van de professionaliteit van de gastouderopvang en het versterken van het toezicht door de GGD. Zo wordt onder andere pedagogische coaching van gastouders een verplicht onderdeel van de begeleiding door gastouderbureaus.¹⁰

Momenteel is het op basis van het Besluit niet mogelijk om te bieden in de gastouderopvang. Vanwege het voornemen van mijn collega van SZW om de kwaliteitseisen voor gastouderopvang aan te scherpen en het inzicht dat een deel van de gastouderopvang al van hoge kwaliteit is, rijst de vraag of gastouderopvang van goede kwaliteit niet ook te bieden is. Uit een eerste overleg met experts blijkt dat de kleinere en huiselijke setting van de gastouderopvang ook wenselijk is voor een deel van de peuters die baat hebben bij dat. Om het voor ouders en kinderen mogelijk te kunnen maken dat ze dat kunnen afnemen bij een gastouder, en hiermee het bereik van deze groep te verhogen, verken ik de mogelijkheden om gastouders te laten bieden. De komende periode zal ik in samenwerking met mijn collega van SZW in gesprek gaan met verschillende betrokken partijen om te inventariseren hoe wenselijk en haalbaar het aanbieden van dat door een gastouder is, en welke voorwaarden eventueel zouden moeten gelden.

3. Structureel toezicht op de educatieve kwaliteit van de

Een belangrijk onderdeel van het waarborgen van de minimale kwaliteit van voorschoolse educatie en het stimuleren van kwaliteitsverbetering is het toezicht. De GGD houdt op dit moment toezicht op verschillende onderdelen van de kwaliteit, zoals op de groepsgrootte, de inhoud en uitvoering van het pedagogisch beleidsplan, en het opleidingsniveau van de pedagogisch medewerkers. De GGD houdt echter geen toezicht op de educatieve kwaliteit van de. De Inspectie van het Onderwijs (hierna: de Inspectie) kan via het zogenoemde signaalgestuurde toezicht wel toezicht houden op de educatieve kwaliteit. Dit is echter niet op basis van landelijke normen, en vindt pas plaats naar aanleiding van een signaal van bijvoorbeeld de GGD, gemeente of ouder. Het signaalgestuurde toezicht heeft dus geen structureel, jaarlijks terugkerend karakter. De Onderwijsraad wijst in haar briefadvies op de gefragmenteerde wijze waarop het toezicht op de kwaliteit van de nu is georganiseerd.

In de Kamerbrief Visie Kansengelijkheid funderend onderwijs van 10 maart 2023¹¹ is aangekondigd dat een plan zal worden opgesteld om het toezicht op de educatieve kwaliteit van voorschoolse educatie te verbeteren. Adviesbureau AEF heeft een rapport¹² uitgebracht met scenario's om het toezicht hierop structureel in te richten. In overleg met mijn collega van SZW, de Inspectie, de VNG en GGD GHOR NL geef ik de voorkeur aan het scenario waarbij het bestaande toezicht van de GGD op de wordt uitgebreid met het toezicht op de educatieve kwaliteit van de, en het signaalgestuurde toezicht van de Inspectie komt te vervallen. Dit wijkt af van het advies van de Onderwijsraad om het toezicht op de kwaliteit van de te beleggen bij de Inspectie. De reden dat ik de voorkeur geef aan de uitbreiding van het toezicht door de GGD is dat hierdoor het toezicht op de kwaliteit van zowel kinderopvang als de bij één partij komt te liggen. Er is immers al toezicht op die locaties door de GGD, omdat de locaties ook aan de kwaliteitseisen uit de Wet kinderopvang moeten voldoen. Door het toezicht van de GGD uit te breiden worden deze locaties dus door één toezichthouder bezocht, in plaats van door twee in het voorstel van de

¹⁰ Kamerstukken II, vergaderjaar 2022–2023, 31 322, nr. 491

¹¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2022–2023, 31 293 en 31 289, nr. 660

¹² AEF (2022). Eindrapport Scenario-ontwikkeling structureel toezicht voorschoolse educatie.

Onderwijsraad. Bovendien vervalt met dit scenario de complexe dubbelrol van de Inspectie, omdat de Inspectie ook interbestuurlijk toezicht houdt op de gemeentelijke taken op het gebied van kinderopvang en ve. In het voorstel van de Onderwijsraad wordt die complexiteit juist sterker.

Met de eerdergenoemde partijen werk ik dit scenario verder uit. Het streven is om dit scenario per 1 januari 2026 te realiseren. Dit vraagt onder andere om het beleggen van de taak bij de GGD, en het integreren van het toezicht op de educatieve kwaliteit in het al bestaande toezicht door de GGD. AEF wijst in het rapport op het belang van duidelijke, landelijke normen over de educatieve kwaliteit op basis waarvan het toezicht kan worden uitgevoerd. Daarom zie ik in samenwerking met bovengenoemde partijen of het nodig is om in dit kader de regelgeving aan te scherpen. Daarnaast kijk ik, in overleg met GGD GHOR Nederland, de GGD'en en de VNG, welke randvoorwaarden er nodig zijn voor het structureel inrichten van deze toezichttaak. Het gaat hierbij onder meer om de benodigde implementatietijd, deskundigheidsbevordering en financiële middelen voor toezicht. Bij de verdere uitwerking van het structureel toezicht op de educatieve kwaliteit zal het rapport van de Onderwijsraad worden betrokken.

4. Evaluatie Lokale Educatieve Agenda en ve

De Inspectie heeft OCW het advies gegeven om het wetsartikel over de Lokale Educatieve Agenda (hierna: LEA) te evalueren en waar nodig te herzien. Aanleiding hiervoor zijn twee rapporten van de inspectie uit 2022: een landelijk rapport over hoe gemeenten hun wettelijke taken rondom de LEA en voor- en vroegschoolse educatie (hierna: vve) uitvoeren¹³ en een technisch rapport.¹⁴ Gemeenten geven hierin aan dat de vraagstukken complex zijn, dat het lastig is om tot (meetbare) afspraken te komen en dat het handelingsperspectief ontbreekt.

In december heb ik uw Kamer daarom toegezegd de wetsartikelen over het jaarlijks overleg dat de gemeenten, schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs en houders van kinderopvangorganisaties moeten voeren te evalueren.¹⁵ Dit overleg wordt in het veld vaak de LEA genoemd. Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook het wetsartikel over afspraken met betrekking tot vve onder de loep te nemen.¹⁶

Lokale Educatieve Agenda

De wetsartikelen verplichten de gemeente, schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs en houders kinderopvang om jaarlijks overleg te voeren over vier thema's: het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden, en de afstemming over toelatings- en inschrijvingsprocedures. Het overleg moet gericht zijn op het maken van afspraken die zoveel mogelijk het karakter hebben van meetbare doelen. De samenhang tussen de vier thema's is groot en ze hebben een sterke link met goed burgerschap.

¹³ Factsheet Jaarrapportage LEA/vve 2021

¹⁴ Technisch rapport Jaarrapportage Lokale Educatieve Agenda/Voor- en vroegschoolse educatie 2021

¹⁵ Kamerstukken, vergaderjaar 2022–2023, 31 293, 31 289 en 35 034, nr. 656. Het gaat om artikel 161 van de Wet op het primair onderwijs en artikel 3.42 van de Wet voortgezet onderwijs 2020.

¹⁶ Artikel 160 van de Wet op het primair onderwijs.

Naar aanleiding van het advies van de Inspectie wil ik gemeenten beter ondersteunen en zal daarom, in samenwerking met gemeenten en betrokken partners, een inhoudelijke handreiking ontwikkelen met praktische voorbeelden en inspiratie. Ik ben me ervan bewust dat de kenmerken van de gemeente bepalend zijn voor het beleid, dus daar zal ook aandacht aan besteed worden in de handreiking.

Daarnaast vind ik de titel van de artikelen, *overleg onderwijsachterstandenbeleid*, niet langer passend. De focus zou meer moeten liggen op de positieve effecten voor onze samenleving van de bestrijding van segregatie en de bevordering van ontwikkelkansen, integratie en een eerlijk toelatingsbeleid. De titel zou daarbij moeten aansluiten. Vanuit deze gedachte vraag ik mij ook af of het juist is dat de wet van schoolbesturen vraagt een voorstel te schrijven voor een evenwichtige verdeling van leerlingen met een «onderwijsachterstand». Ik vraag gemeenten liever om scholen te stimuleren een afspiegeling van hun wijk of gemeente te zijn, in plaats van te focussen op leerlingen met (een risico op) een onderwijsachterstand.

Ten slotte merk ik op dat de geschillencommissie, die in 2006 bij amendement in de Wet voortgezet onderwijs 2020 is gekomen,¹⁷ niet wordt ingezet. Het is dus de vraag wat de toegevoegde waarde van deze geschillencommissie is. Deze maatschappelijke thema's vragen om gezamenlijke verantwoordelijkheid en samenwerking.¹⁸ Ik houd uw Kamer op de hoogte van de voortgang.

Lokale afspraken voor- en vroegschoolse educatie

Wat betreft artikel 160 WPO onderzoek ik twee mogelijke wijzigingen. Allereerst betreft het een mogelijke aanpassing die meer kaders biedt voor welke kinderen in aanmerking komen voor vve.¹⁹ Gemeenten bepalen momenteel zelf de doelgroep en dat leidt ertoe dat er in de praktijk grote verschillen tussen gemeenten voorkomen. Dat vind ik niet wenselijk. Ook de Onderwijsraad gaat hier in het eerdergenoemde briefadvies op in. Daarnaast onderzoek ik een aanpassing ten aanzien van de verplichting tot het maken van resultaatafspraken.²⁰ Ik hoor dat veel gemeenten moeite hebben met het maken van deze afspraken, mede doordat het hen ontbreekt aan een geschikt instrument om deze resultaten in beeld te brengen. De Inspectie voert momenteel een themaonderzoek uit naar oorzaken en verklaringen voor het gegeven dat veel gemeenten moeite hebben om met de besturen PO tot goede resultaatafspraken te komen. Mede op basis daarvan zal ik bekijken op welke manier deze verplichting het beste kan worden aangepast en ook daarvan houd ik uw Kamer op de hoogte.

5. Reactie op briefadvies Onderwijsraad

Uw vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft op 28 september jl. verzocht om een kabinetsreactie op het eerdergenoemde briefadvies van de Onderwijsraad over voorzieningen voor het jonge kind. De Onderwijsraad adviseert in de brief om de vve te garanderen en te versterken. De Onderwijsraad doet daartoe verschillende concrete aanbevelingen. Enkele aanbevelingen zijn eerder in deze brief al aan bod gekomen: het toezicht op de kwaliteit van vve, en de definiëring

¹⁷ Kamerstukken, vergaderjaar 2005–2006, 30 313, nr. 31

¹⁸ Maatschappelijke thema's van LEA zijn bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, en het bestrijden van onderwijsachterstanden.

¹⁹ Wet op het primair onderwijs, artikel 160, lid 1, sub a, onderdeel 1.

²⁰ Wet op het primair onderwijs, artikel 160, lid 1, sub b.

van de doelgroep. Bij dezen reageer ik ook graag op de andere vier aanbevelingen, zijnde:

- 1) zet in op het bereik van de doelgroep, door dit onderdeel van het Programma Ontwikkeling jonge kind landelijk uit te voeren;
- 2) ontwikkel landelijke doelen voor het speel-leeraanbod in de vve;
- 3) investeer in de kwaliteit van vve, door in lijn met het Programma Ontwikkeling jonge kind in te zetten op het versterken van het professioneel handelen van de pedagogisch medewerkers en leerkrachten en het stimuleren van de betrokkenheid van het gezin en de gemeenschap; en
- 4) spreek schoolbesturen en kinderopvangorganisaties aan op hun verantwoordelijkheid voor samenwerken, waarbij de Onderwijsraad positief is over de gezamenlijke training en coaching van pedagogisch medewerkers en leerkrachten van het Programma Ontwikkeling jonge kind.

Bij verschillende aanbevelingen legt de Onderwijsraad de relatie met het programma Ontwikkeling jonge kind. Ik ben blij te lezen dat de Onderwijsraad de meerwaarde van dit programma onderschrijft. Het doel van het programma is om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en daarmee recht te doen aan deze belangrijke en specifieke ontwikkelingsfase. Daartoe worden verschillende interventies in samenhang ingezet. In eerste instantie wordt het programma uitgevoerd en gemonitord in de 20 focusgebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Zoals in de Kamerbrief²¹ van 4 juli 2023 over het programma is beschreven, kan op basis van de uitkomsten van de monitor in de volgende kabinetsperiode worden besloten of het wenselijk is om (onderdelen van) het programma landelijk beschikbaar te maken. Graag wil ik vasthouden aan die volgorde.

Ik heb met interesse kennisgenomen van de aanbevelingen van de Onderwijsraad over een uniforme doelgroepdefinitie en de ontwikkeling van landelijke doelen voor speel-leeraanbod. Zoals eerder vermeld onderzoek ik de wenselijkheid van een uniforme doelgroepdefinitie. In navolging van het advies van de Onderwijsraad zal ik ook de wenselijkheid van landelijke doelen voor het speel-leeraanbod onderzoeken. Gezien het tijdpad hiervan en tegen de achtergrond van de demissionaire status van het kabinet, verwacht ik dat een uiteindelijk besluit hierover aan een volgend kabinet is, onder andere gelet op de mogelijke financiële consequenties.

De aanbeveling om schoolbesturen en kinderopvangorganisaties aan te spreken op hun verantwoordelijkheid voor samenwerking neem ik ter harte. Ik roep schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en ook gemeenten op om – conform de Wet op het primair onderwijs²² – lokaal goede afspraken te maken over de doorgaande lijn. Uit de Staat van het Onderwijs 2023 van de Inspectie blijkt dat er slechts in 57% van de gemeenten daadwerkelijk afspraken hierover worden gemaakt.²³ Eerder is aan uw Kamer een brief verstuurd over de knelpunten in de samenwerking tussen kinderopvang en scholen, inclusief oplossingsrichtingen.²⁴ Deze knelpunten – waaronder cultuurverschillen tussen beide sectoren – spelen ook een rol bij het maken van afspraken over de doorgaande lijn. Toch zie ik in het land ook goede voorbeelden van kinderopvangorganisaties, scholen en gemeenten die bijvoorbeeld afspraken maken ten behoeve van een soepele overdracht van de voorschoolse educatie naar

²¹ Kamerstukken, vergaderjaar 2022–2023, 31 293, nr. 694

²² Artikel 160, eerste lid, sub a, onderdeel 3

²³ Kamerstukken, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 VIII, nr. 221

²⁴ Kamerstukken, vergaderjaar 2022–2023, 31 322 nr. 489

groep 1, en die het pedagogisch beleid op elkaar afstemmen. Ik ga met de VNG, de PO-raad en – in samenwerking met mijn collega van SZW – de branchepartijen kinderopvang in gesprek over hoe deze verplichting ook in de resterende gemeenten kan worden nageleefd. Daarbij denk ik in ieder geval aan het delen van goede voorbeelden. Daarnaast kan er vanuit het Rijk mogelijk ondersteuning worden geboden via het ondersteuningstraject in het kader van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB-ondersteuningstraject). Bij het maken van afspraken is het van belang dat deze niet alleen op bestuursniveau worden gemaakt, maar dat juist pedagogisch medewerkers en leerkrachten worden gestimuleerd om samen te werken. Zij zijn immers de professionals die dagelijks met veel passie en expertise de ontwikkeling van jonge kinderen stimuleren en daadwerkelijk een doorgaande lijn voor een kind kunnen creëren in die belangrijke ontwikkelingsfase.

Tot slot

In deze brief heb ik de stappen beschreven die ik samen met het veld zet en ga zetten om de kwaliteit van de ve verder te versterken. Samen met de sector en de Minister van SZW zet ik mij in om onder andere het personeelstekort in de ve aan te pakken en het toezicht op de educatieve kwaliteit van voorschoolse educatie te verbeteren. Mogelijk moet hiervoor het Besluit worden aangepast. In de aankomende periode ga ik dat op de verschillende deelthema's verkennen.

Mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

De Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,
M.L.J. Paul